

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

RIVM en de Modernisering omgevingsveiligheid

September 2017

• Context

- Omgevingswet
- Verantwoording groepsrisico werkt niet
- Niet puur een inhoudelijke opgave

• (Handboek) Omgevingsveiligheid

- Online Handboek
- Aandachtsgebieden
- Kwaliteit leefomgeving centraal
- Ontwerpparameter: omgevingsmaatregelen en bouwvoorschriften

• Vragen & discussie

- Geloofwaardige bescherming
- Toegankelijkheid voor verschillende doelgroepen

draad

De Omgevingswet: verbeterdoelen

1. Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wirwar aan regels naar een **inzichtelijk** en **voorspelbaar** stelsel dat **eenvoudig** is in gebruik.

2. Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een **samenhangende benadering** van de **leefomgeving** in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3. Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor **decentrale overheden** voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van **eigen afwegingen**.

4. Sneller en beter

Snellere en betere **besluitvorming** over projecten in de fysieke leefomgeving.

Oud stelsel	Nieuw stelsel
26 wetten	1 Wet
120 AMvB's	4 AMvB's
65 visies	1 visie

Het **kwaliteitsdoel** centraal in plaats van de vraag: 'mag het wel?'.

Verantwoording groepsrisico werkt niet

Eerste en Tweede Kamer ontevreden (2014)

Groepsrisico

- Te weinig bestuurlijk relevant
- Te abstract en ingewikkeld
- Te smalle indicator (letaliteit)
- Te weinig ruimtelijk maatwerk
- Te laat; visie en plan zijn er al

Modernisering

- Veiligheid op de bestuurlijke tafel
- Inzicht voor burger, bestuur én expert
- Bescherming bij brand, explosie, gifwolk
- Gebiedsgericht maatwerk én handelen
- Vooraf; ontwerpparameter voor omgevingsvisie en -plan

Niet puur een inhoudelijke opgave

Quotes uit bestuurlijke bijeenkomsten

'Het gaat om het geloofwaardige verhaal. Verstop die rekensommen'

'RIVM-ers, wat fijn die duidelijke taal. Dat moeten mijn ambtenaren ook'

Quotes vanuit directeuren omgevingsdiensten & veiligheidsregio's

'Het gaat om andere vaardigheden. Het raakt zeker de helft van mijn mensen'

'Als we ons gedrag niet veranderen verliezen we binnen 5 jaar ons bestaansrecht'

Stakeholderbijeenkomst RIVM Handboek omgevingsveiligheid

'Het is 80% cultuurverandering; 'anderen' hebben nog een flinke achterstand'

'Verbreed jezelf. Dit gaat om de veranderende maatschappelijke vraag'

Rollen: Van concept tot ministeriële regeling

Werkveld	RIVM	IenM
Vertaling van nationaal naar provinciaal/ lokaal beleid en de uitvoering van wet- en regelgeving.	Onafhankelijk advies, inhoudelijke beleids-ondersteuning en beheer methoden.	Nationaal beleid en ontwikkeling wet- en regelgeving.
Breed speelveld: ruimtelijke ontwikkeling, gebiedsontwikkeling, economie, milieu, bouw, risicocommunicatie, rampenbestrijding, ...		

Wat gebeurt er zoal?

- Programma modernisering
  - Regelgeving, digitalisering, basisnet, pilots risicogebieden, wettelijke adviestaken, opleveren aandachtsgebieden.
- Handboek Omgevingsveiligheid
  - Toepasbaar maken nieuwe wet- en regelgeving. Inhoudelijke kennis ontsluiten voor brede doelgroep: bestuur, burger, bedrijfsleven en experts ruimtelijke ontwikkeling, hulpverlening, vergunningen en gezondheid
- Verder..
  - Bestuurlijke bijeenkomsten. Stakeholder bijeenkomsten. Pilots omgevingsveiligheid. Train de trainer opleidingen. Hackathon omgevingsveiligheid, etc.

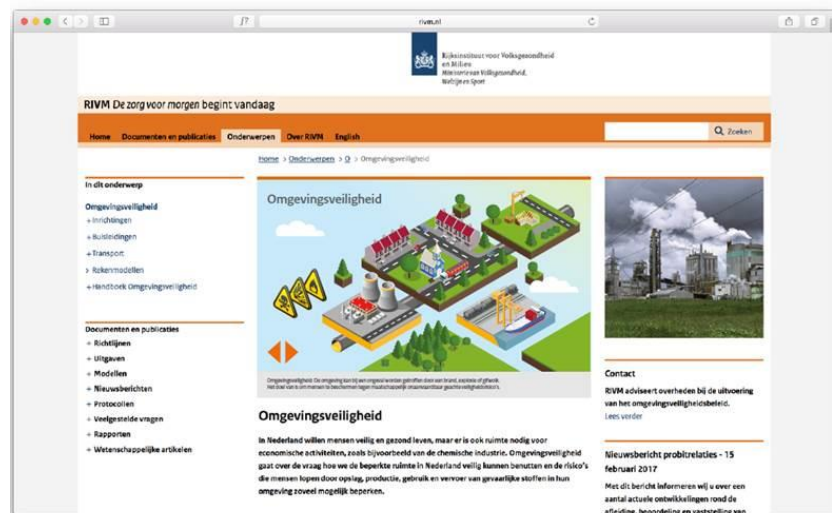
Handboek omgevingsveiligheid

Ontwikkeling, beheer en onderhoud RIVM

- Nieuw online product, vorm en inhoud zijn nog in ontwikkeling
- Online altijd een actuele versie voor alle belanghebbenden beschikbaar
- Grote doelgroep, brede feedback

Planning

- Juli 2017 verscheen versie 1.0
- Nieuwe versies (2.0, 3.0, etc) bij mijlpalen, zoals de consultatie van de RvS, de Omgevingsregeling, etc.
- Met updates (1.1, 1.2, etc) worden vragen verwerkt.

http://www.rivm.nl/Onderwerpen/O/Omgevingsveiligheid/Handboek_Omgevingsveiligheid/

Aandachtsgebieden

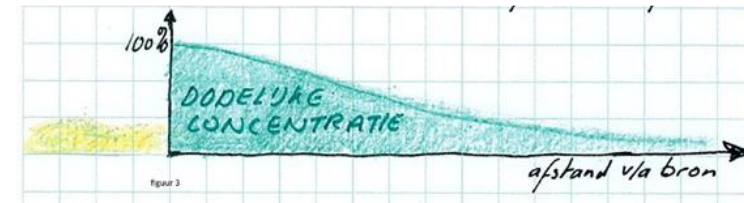
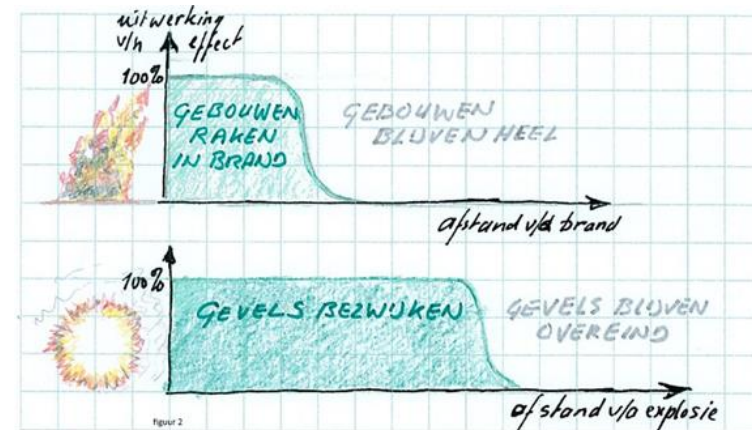
Handelingsperspectief (**inpandig**)

Bescherming tegen brand, explosie, gifwolk

- Uniform berekend o.b.v. **scenariokeuze**
- Contouren **warmtestraling, overdruk en concentratie** waarbij inpandig in standaard gevallen geen adequate bescherming is.

Geen aandachtsgebied wanneer:

- geen scenario
- inpandig geen levensbedreigend gevaar
- bestrijding zo snel dat mensen binnen beschermd zijn

Rollen en verantwoordelijkheden

- **Iedereen: zorgplicht voor fysieke leefomgeving**
  - Kwaliteit in plaats van ordening
- **Overheid geeft aan...**
  - Onder welke kwaliteitsvoorwaarden activiteiten zijn te combineren
- **Gemeente bepaalt...**
  - Waar mogelijkheden zijn of juist extra bescherming nodig is

Omgevingsmaatregelen en bouwvoorschriften

Omgevingsmaatregelen

Doel: zinvol handelingsperspectief, kun je vluchten, schuilen of bestrijden

- Altijd verplicht
- Motiveren voldoende bescherming
- Omgevingsmaatregelen kunnen in plaats treden van bouwvoorschrift

Voorbeelden:

- Informatie (waarschuwing)
- Automatisering (uitzetten ventilatie)
- Afscherming (landschap of object)
- Bestrijding (droge blusleiding)

Bouwvoorschriften

Doel: aanvullende bescherming t.o.v. standaard nieuwbouw

- Alleen voor brand en explosie
- Niet altijd dekkend of zinvol
- Verkleinen of uit zetten vraagt om actief besluit van bevoegd gezag.

Voorbeelden (BBL)

- Brandwerende muur/dak/raam
- Geen losse dakbedekking
- ...

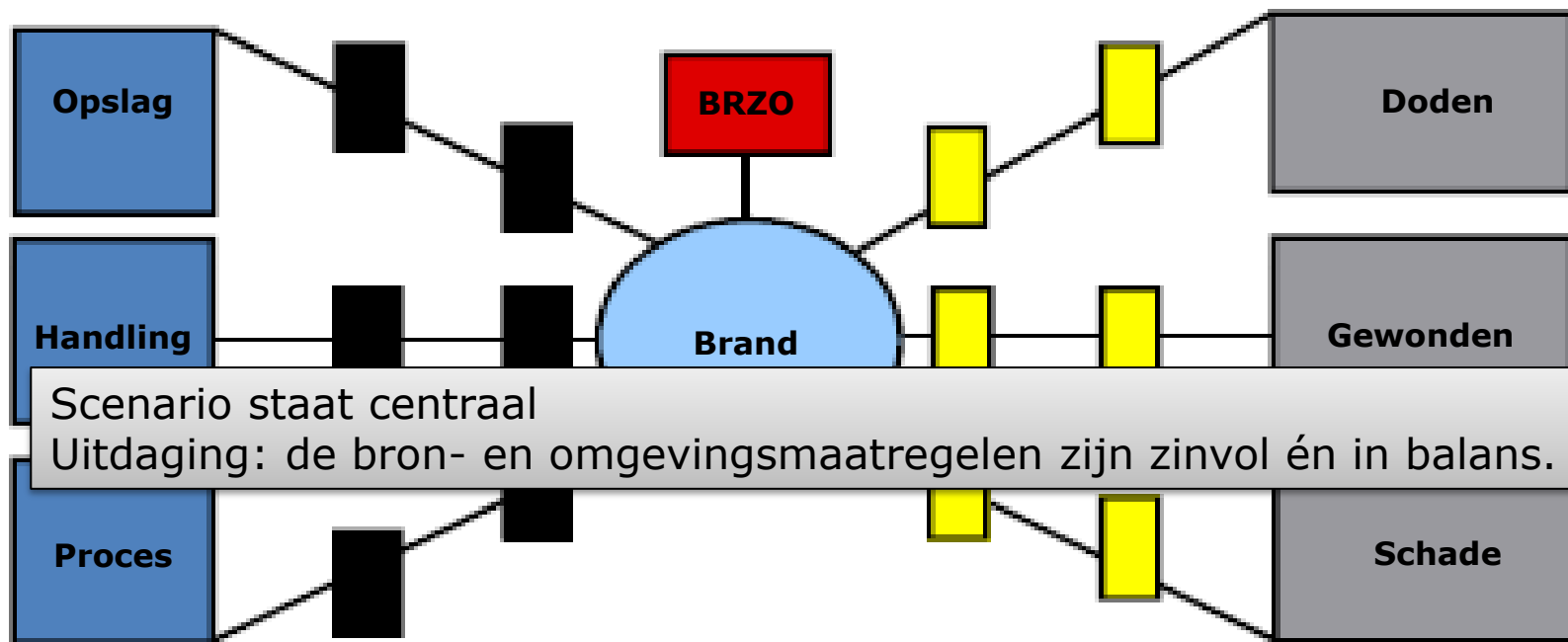
Veiligheid bij de bron én in de omgeving

Bron

Barrières: Techniek, veiligheidsmanagement en -cultuur

Omgeving

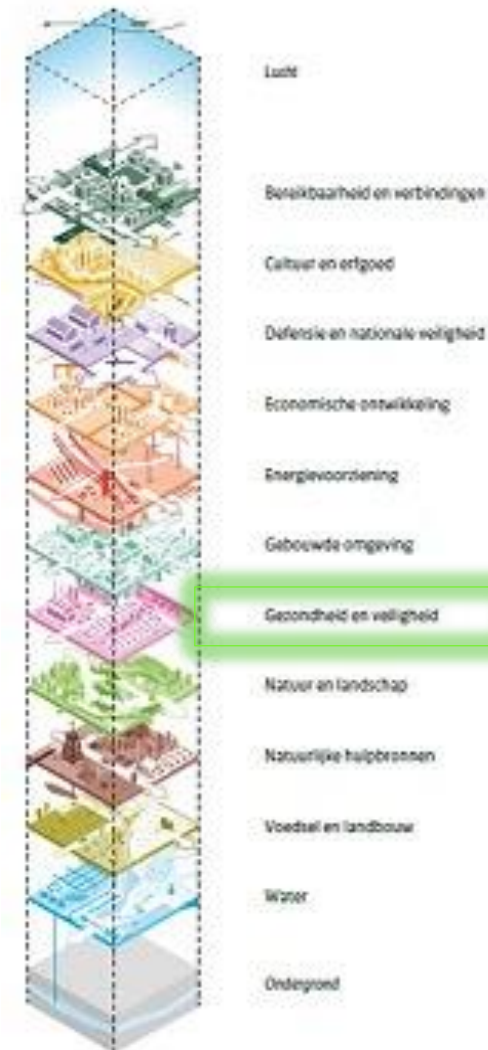
Barrières: Informatie, afscherming (overdrachtsgebied) en bescherming (schuilen in gebouw/ vluchten)

Kwaliteit leefomgeving centraal

- Veranderende vragen
  - Wat is dat eigenlijk: kwaliteit leefomgeving?
  - Wat is voldoende bescherming?
- Veranderende belangen
  - Gelijkwaardige bescherming
  - Effectiviteit omgevingsmaatregelen
  - Effectiviteit bouwvoorschriften
- Veranderende coalities
  - Burgers, bestuurders, bedrijven, bouwers, raadsleden, transporteurs, beheerders, projectontwikkelaars, stedenbouwkundigen, kennisinstellingen, et cetera

Geloofwaardigheid

*Geloofwaardige
bescherming voor, tijdens
en na een calamiteit?*

Toegankelijkheid

*Omgevingsveiligheid
toegankelijk voor alle
doelgroepen?*

Inzichtelijk, voorspelbaar en
eenvoudig voor bestuur,
burger, bedrijfsleven en expert